మృణ్మయనాదం

జనకుని రాజభవనం సంగీత నాట్యాలతో, పుష్ప సౌరభాలతో చెప్పనలవిగాని ఆనందోత్సాహాలతో వెలిగిపోతోంది. ఆనంద తరంగాలలో తేలియాడుతున్న దీపోత్సవ నౌకలా వుందా భవనం.

ఉండదా మరి? జనకుని ప్రియ కుమార్తె సీతకు అతి మనోహరుడు, శివ ధనుర్భంగం కావించిన శ్రీరామచంద్రునితో వివాహం జరిగింది. సీతతో పాటు ఆమె చెల్లెళ్లకూ రాముని తమ్ముళ్లతో పరిణయమైంది. అయోధ్య వచ్చి విదేహంలో దేహంలో దేహమయింది. ఆ పరస్పర స్నేహాలింగనాల్లో రాచనగరు పరవశించింది.

అర్ధరాత్రి. సందడులన్నీ మాటు మణిగాయి. రాత్రిపూట మెలకువగా ఉండి రాణి వాసపు అవసరాలు తీర్చే పరిచారికల అడుగుల సవ్వడి తప్ప మరింకే శబ్దమూలేదు. ఆ నిశ్శబ్దపు తొలి రాత్రులలో యువజంటలు ఒకరి కన్నుల్లోకి ఒకరు చూసుకుంటూ మైమరచిపోతున్నారు.

సీతాదేవికి రెండు రాత్రులలోనే శ్రీరామునితో మాట కలిపి చమత్కరించగలిగిన చనువు పెరిగింది. రాముడు సీతా సౌందర్యాన్ని ఏం చేసుకోవాలో తెలియని అమాయకత్వం నుంచి బైటపడ్డాడు.

అర్ధరాత్రి దాటినా ఇద్దరికీ నిద్రపోవాలనే తలంపే లేదు. ఏవో మాటలు, పరిహాసాలు, చతురోక్తులు. అవసరానికి మించిన నవ్వులు. అనవసరమైన అలకలు. మితిమీరిన బుజ్జగింపులు. విశాలమైన ఆ గది ప్రణయోత్సాహంతో మిడిసి పడుతోంది.

విశ్వామిత్రునితో వెళ్లి తాను ఎందరు రాక్షసులను చంపాడో, ఎంత అలవోకగా చంపాడో కాస్త అతిశయంగానే చెబుతున్నాడు రాముడు. కానీ సీతకు ఆ సమయం లో సంహారపు ముచ్చట్లు వినాలనిపించలేదు. మెల్లిగా రాముడిని వారించి-

"అరణ్య విహారంలో ఈ బీభత్సం కాకుండా అద్భుతమేమీ జరగలేదా రామా" అంది అతని నల్లని కురులను చిందరవందర చేస్తూ.

"అసలే నల్లనివాడిని. నువ్విలా జుట్టు ముఖం మీదకు లాగితే అసలు కనపడను" అంటూ సీత చేతిని నెట్టి-

"అద్భుతమంటే గుర్తొచ్చింది. ఒక అద్భుత సౌందర్యరాశిని చూశాను సీతా ఆ అరణ్య ప్రయాణంలో" అన్నాడు.

సీత ముఖం చిన్నబోయింది. రాముడు తనను చూడకముందే మరో సౌందర్యరాశి నెవరినో చూడడమేమిటి?

సీత ముఖం వన్నె తరగడం రాముడు గమనించాడు. సీతను సరదాకైనా సరే పరస్త్రీ సౌందర్య వర్ణనతో చిన్నబుచ్చగల వయసు, మనసు రామునికింకా రాలేదు. అందుకని సీతకు ఉన్న విషయం ఉన్నట్లుగా చెప్పాడు.

"ఆమెను చూస్తే చేతులెత్తి నమస్కరించాలనిపించింది. ఒక మునికాంత. అహల్యట. ఆమె పెద్ద పెద్ద కళ్లు చూస్తే అగ్నినీ, శీతలత్వాన్నీ దాచుకున్న సాగరగర్భపు లోతు కనిపించినట్లయి ఒక క్షణం భయమనిపించింది. ఆమె పెదవుల మీది ఆ నవ్వుకు అర్థం నాకింకా తెలియడం లేదు. ఆగ్రహం, అనుగ్రహం, నిర్లిప్తత, వేదాంతం, దయ, ప్రేమ అన్నీఉన్నాయి అందులో. ఆ శరీరంలోని సమతుల్యత కేవలం శరీరానిదే కాదు. మనసునీ, శరీరాన్నీ కఠోర దీక్షలతో వశం చేసుకున్న సమతుల్యత అది. ఆమె నలాగే చూస్తూ ఉండాలనిపించింది. నాకు తెలియకుండానే చేతులెత్తి ఆ స్త్రీ మూర్తికి నమస్కరించాను. దేవతలా ప్రసన్నంగా నవ్విందామె. ఆ క్షణాలను భగ్నం చేస్తూ విశ్వామిత్ర మహర్షి నన్ను ముందుకు నడిపించి అసలు విషయం చెప్పాడు. మనసంతా చేదయింది. సౌందర్యం మాటున సౌశీల్యం లేదని తెలిశాక నాకు చాలా బాధ కలిగింది. కానీ ఆమెను మర్చిపోలేదు. ఆ కళ్లనూ, ఆ నవ్వునూ మర్చి పోలేను".

సీత ఉత్కంఠతో వింటోంది.

అహల్య. చక్కని పేరు. నాగలితో దున్నని భూమి అని. తను నాగలితో భూమి దున్నుతున్నపుడు జన్మించిన భూపుత్రి. నాగలిపోటే ఎరగని అహల్య! సౌశీల్యం లేదంటే అర్థం? ఆ సంగతి అడగొచ్చా? సీత ఆలోచనలలో పడటం చూసి రాముడామెను

హృదయానికి హత్తుకుని "నేను నీపక్కన ఉండగా నీ మనసింకెక్కడో ఉండకూడదు. నీ మనసు నా నుంచి ఒక్క క్షణం పక్కకు మరలినా భరించ లేను"అన్నాడు.

ప్రేమగానే అయినా ఏదో కచ్చితమైన ఆజ్ఞ ఆ కంఠంలో వినబడి కలవరపడి తన ఆలోచన గబగబా బైటికి చెప్పేసింది సీత.

"నా మనసింకెక్కడికీ వెళ్లలేదు. మీరు చెప్పిన అహల్య సంగతే ఆలోచిస్తున్నా. సౌశీల్యం లేదంటే–"

"సీతా! నువ్వింకా చిన్నపిల్లవు. నీకు అర్థంకాదు. అసలలాంటి విషయాలు నువ్వు వినకూడదు. మాట్లాడకూడదు".

సీత నోటిని తన పెదవులతో మూసేశాడు రాముడు. ఆ మత్తులో సీత అన్నీ మర్చిపోయింది.

***

అయోధ్యలో సీతకు కాలం ఎలా గడుస్తుందో ఆలోచించుకునే వ్యవధానమే ఉండటం లేదు. రాముని ప్రేమ ఊపిరి తీసుకోనివ్వడం లేదు. అత్తగార్ల గారాబం అంతులేకుండా ఉంది. పుట్టింటి బెంగకు ఆస్కారమే లేదు. చెల్లెళ్లు ఇక్కడే ఉన్నారు. రోజుకో రీతిలో పుష్పాలంకరణలు చేస్తున్న చెలికత్తెలను ప్రశంసించడం తప్ప చేయాల్సిన పనేమీ లేదు.

అలాంటి ఆనందమయ కాలంలో ఒకరోజు కౌసల్య సీతను తన మందిరానికి పిలవ నంపింది. సముచితంగా అలంకరించుకుని వెళ్ళి అత్తగారికి ప్రణామం చేసింది సీత.

ఎవరో సామంతుల రాణులు సీతను చూడవచ్చారు. వారు సీతను చూసి ముగ్ధులై ఆమె సౌందర్యాన్ని కౌసల్య హృదయం ఉప్పొంగేలా వర్ణించారు.

"మా సీత భూపుత్రి" అంది కౌసల్య గర్వంగా.

"ఔనట. విన్నాం. జనక మహారాజు అదృష్టం. అందుకే అందంలో అహల్యను మించి పోయింది" అన్నదొక రాణి.

సీత ఉలిక్కిపడింది. అహల్య – రాముడు ప్రశంసించిన అహల్య వీళ్లకూ తెలుసా?

వచ్చిన అతిథులు వెళ్లిపోయారు. కౌసల్య పరిచారికలను పిలిచి సీతకు దిష్టి తీయించింది.

"నిన్ను చూపించకుండా ఉండలేను. వాళ్ల దృష్టి దోషం తగులుతుందేమోనని భయపడకుండానూ ఉండలేను" నవ్వింది కౌసల్య.

"అహల్య ఎవరత్తయ్యా" సంకోచంగా అడిగింది సీత.

"గౌతమ మహర్షి భార్య తల్లీ. అపురూపమైన అందం. అందానికి తగిన సౌశీల్యం. అయినా పాపం శాపగ్రస్త అయింది".

"ఏమయిందత్తయ్యా".

"ఏముంది తల్లీ. అందమైన స్త్రీలను భోగవస్తువులనుకుంటారు గదా పురుషులు. ఇంద్రుడనే వానికి ఆమె మీద కోరిక కలిగింది. ఒకనాడు గౌతముడు ఆశ్రమంలో లేని సమయం చూసి గౌతమునిలా వేషం ధరించి వచ్చాడా ఇంద్రుడు. ఈమె భర్తే అనుకుంది. అతని కోరిక తీరింది. అప్పుడు గౌతమ మహర్షి రావడంతో విషయం బయటపడింది. మహర్షి ఆమెను పరిత్యజించాడు. అహల్య జరిగింది తెలుసుకుని స్థాణువే అయింది. చలనం లేని శిలే అయింది. మన లోకంలోనే లేకుండా, ఇల్లూ వాకిలీ లేకుండా, ఎండా, వాన, చలి తేడా తెలియకుండా ఆ అడవిలో ఉంటోంది. ఎవరికీ కనపడదు".

సీత కళ్లల్లో నీళ్లు చూసి కౌసల్య ఆగి తను చేసిన పనికి నొచ్చుకుంది.

"చిన్నపిల్లవు. నీకివన్నీ చెప్పి తప్పు చేశాను. ఎవరి రాత ఎలా ఉంటే అలా జరుగుతుంది. మనం చేయగలిగిందేమీ లేదు. గీతనెవరూ మార్చలేరు. మర్చిపో అమ్మా. ఆ దురదృష్టవంతురాలి సంగతి మర్చిపో" ఆ మాటలంటూనే సీత మనసు మరల్చటానికి మందిరం వెలుపల మాటలు నేర్చిన చిలక నుంచిన పంజరంవైపు తీసుకెళ్లింది.

ఆ చిలక కౌసల్య మాటలాపగానే సీత వంక తిరిగి "సీత-రాత; సీత-గీత; సీత-రాత" అని పలుకుతూ విచిత్రంగా నవ్వసాగింది.

సీత భయపడి కౌసల్య వెనక నిలబడి "నేను నా మందిరానికి వెళ్లొచ్చా అత్తయ్యా" అంది.

చిలుక వింత ప్రవర్తనకు కౌసల్యకూ ఏదో భయం ఆవరించింది. "పదమ్మా - నేనూ వచ్చి రాముడినీ నిన్నూ కళ్ళారా చూసుకుంటాను" అంటూ వెంటరాబోతున్న దాసీలను వారించి సీతారాముల మందిరం వైపు నడిచింది. రాముడి కోసం మధ్యాహ్నం నుంచీ ఎదురు చూస్తోంది సీత. కౌసల్య వచ్చి రాముడు లేడని తెలుసుకుని సాయంత్రం వరకూ సీతతోనే ఉంది. పూజా సమయమయిందని వెళ్ళిపోతూ మరునాడు ఉదయాన్నే ఇద్దరినీ తన మందిరానికి రమ్మని ఆహ్వానించింది. అప్పటినించీ-

సీత మనసు నిండా అశాంతి. అహల్య కథ గుర్తొచ్చి భయం. జాలి, దుఃఖం. ఆమె సౌశీల్యవతి కాదని రాముడెందుకన్నాడో తెలియక కోపం. అత్తగారు సౌశీల్యవతి అన్నది గదా. జరిగినదానిలో ఆమె తప్పులేనపుడు రాముడలా ఎందుకన్నాడు? పాపం,

అహల్య. ఆమె రాత అలా ఉందని అంది అత్తగారు. ఆ చిలక ఎందుకలా అన్నది? సీత–రాత; సీత–గీత ... చిలక మాటలు గుర్తొస్తే ఒళ్లంతా భయంతో కంపిస్తోంది. తల పగిలి పోయేంత నొప్పి. సీత ఆ తలనొప్పితోనే నిద్రపోయింది.

***

అంతఃపురంలోని శోకసముద్రాలు దాటి, నదీ తీరం దగ్గరకు వచ్చి, వెంట వచ్చిన ముఖ్యులకు వీడ్కోలు యిచ్చి, పడవ ఎక్కిన తర్వాత గాని సీత మనసు సేద తీరలేదు.

'జరిగిందేదో జరిగింది. రాముడితో కలిసి తను ఎక్కడుంటే ఏమిటి? అంతః పురాలు చిన్నతనం నుంచీ చిరపరిచితాలే. ఈ నదులూ, అరణ్యాలూ, పర్వతాలూ వీటి సుఖశాంతులను అనుభవిద్దాం. రాజకీయ అంతరాయం లేకుండా రాముని ప్రేమ పూర్తిగా తన స్వంతం అవుతుంది'.

సీతకు ఉన్నవాటిని ఆనందించడం సహజ స్వభావం. రాజ్యం దాటుతున్న కొద్దీ ఆమెకు తన స్వస్థలానికి చేరుతున్న భావం తప్ప పరసీమలకెక్కడికో ప్రయాణ మయ్యామన్న భావన రాలేదు. అది రామునితో చెబితే “నువ్వు భూపుత్రివి కదా. అంతా నీ సామ్రాజ్యమే” అన్నాడు నవ్వుతూ. సీతకు మళ్లీ అహల్య గుర్తొచ్చింది. తననెవరైనా భూపుత్రి అనగానే అహల్య ఎందుకు గుర్తొస్తోందో సీతకు అర్థమయ్యీ కానట్లు ఉంది. ప్రయాణం సాగుతోంది. అరణ్య ప్రాంతాలలో ఆశ్రమాలు కనపడిన చోటల్లా రాముడు ఆగుతున్నాడు. మునులను సందర్శించి కష్టసుఖాలను వింటున్నాడు. దస్యుల వల్ల తమకొస్తున్న ఆటంకాలను వారు చెబుతున్నపుడు రాముని చేయి ధనస్సు మీద బిగుస్తున్నది. సీత మునిపత్నులను కలిసి వారు వివిధ ఆహారాలను తయారు చేసే తీరులను తెలుసుకుంటున్నది.

మొత్తానికి సీతకు కాలం హాయిగానే గడుస్తున్నది. ఒక ముని ఆశ్రమంలో రెండు రోజులు బస చేద్దామని అన్నదమ్ములిద్దరూ నిర్ణయించారు. ఆ పరిసర ప్రాంతాల దస్యుల వివరాలను సేకరించాలని వారి ప్రయత్నం. ఉదయపు పూజలు ముగించుకుని అన్నదమ్ములు వెళ్లిపోయారు. సీత మునిపత్నికి సహాయం చేద్దామని వెళితే ఆమె వారించింది. దాంతో సీత ఆశ్రమ పరిసరంలో ఒక జలపాతం ఉందని తెలుసుకుని గుర్తులడిగి అక్కడికి బయల్దేరింది.

అది పెద్ద దూరం కాదు. పెద్ద జలపాతమూ కాదు. కానీ చాలా అందమైన ప్రదేశం. జలపాతం నుంచి స్వచ్ఛమైన నీళ్లు చిన్న ప్రవాహంగా సాగిపోతున్నాయి. ఆ

ప్రవాహపు అడుగున రంగురంగుల రాళ్లు. తళతళలాడే సూర్యకిరణాలు ఆ రాళ్ల మీద పడి అవి రత్నాల ప్రోవుల్లా మెరుస్తున్నాయి. ఆ నీళ్లలో కాళ్లు పెట్టి ఆ రంగురాళ్లను పరిశీలిస్తూ కూర్చుంది సీత.

"ఎవరమ్మా నువ్వు" మృదు గంభీరమైన గొంతు వినపడేంతవరకూ సీత ఆ రంగు రాళ్ల లోకంలోనే ఉంది.

పక్కకు తిరిగి తల పైకెత్తిన సీత అక్కడ నిల్చుని వున్న స్త్రీని చూసి నివ్వెరపోయింది. దివ్యతేజోమూర్తి! సీత అప్రయత్నంగా లేచి చేతులెత్తి నమస్కరించింది.

"నా పేరు సీత. శ్రీరామచంద్రుని భార్యను".

ఆమె సీత భుజం మీద చేయి వేసి 'అలాగా' అని చిరునవ్వు నవ్వింది.

చిరునవ్వులో అంత కరుణ ఉంటుందని సీత కంతవరకూ తెలియదు.

"మీరెవరమ్మా" అని అడిగింది ఆమె పాదాల వంక చూస్తూ.

"నన్ను అహల్య అంటారు".

సీతకు ఒక్క క్షణం గుండె ఆగినట్లనిపించింది.

"అహల్యా! అహల్యంటే మీరా?"

"నా గురించి విన్నావా?" నవ్వింది అహల్య. పారిజాత పూలు జలజలా రాలినట్లని పించింది.

అహల్య కూర్చుంటే సీత కూడా పక్కన కూర్చుని –

"విన్నాను. మా అత్తగారు కౌసల్య మీ కథంతా చెప్పారు. ఎంత అన్యాయమో" అంది సీత.

"ఏం అన్యాయం?" మామూలుగా అడిగింది అహల్య.

"మీరు చెయ్యని తప్పుకి మీరు దోషిగా నిలబడ్డారు" జాలిపడింది సీత.

"ఈ లోకంలో అనేకమంది ఆడవాళ్లు అలా నిలబడాల్సిందే గదా సీతా".

"కానీ మరీ అంత ఘోరమా? మీకు తెలియదు గదా అతను మీ భర్త కాదని–"

"తెలుసో, తెలియదో నీకు తెలుసా? అసలెవరికైనా తెలుసా?"

సీత నోరు తెరిచి అంతలోనే మూసింది. ఆమె తల తిరిగినట్లయింది. తెప్పరిల్లి, సంకోచిస్తూ–

"అంటే – మీకు తెలుసా?" అని అడిగింది.

"ఆ ప్రశ్నకు ఏమీ అర్థం లేదు సీతా".

"కానీ సత్యం ఏమిటి? సత్యమనేది ఒకటుంటే దానికి అర్థమంటూ ఉండదా?"

సీతకు ఆశ్చర్యం. కుతూహలం.

"ఎవరి సత్యం వారిది. సత్యాసత్యాలు నిర్ణయించగల శక్తి ఈ ప్రపంచంలో ఎవరికైనా వుందా?"

సీతకు అహల్య మాటలు అర్థం కాలేదు. సీత ముఖంలోని అయోమయంతో కూడిన అమాయకత్వం చూసేసరికి అహల్యకు జాలి వేసింది.

"అర్థం కావడం కష్టమే సీతా. నీకు నా కథ ఎందుకు చెప్పారో, ఎలా చెప్పారో నాకు తెలియదు. ఇంద్రుడు నన్ను వాంఛించాడు. స్త్రీ – పురుషుల భోగ్య వస్తువని అందరూ అనుకున్నట్లే అతనూ అనుకున్నాడు. నేను అతనికి లోబడనని చీకటిలో నా భర్త వేషంలో వచ్చాడు. అతను నా భర్త కాదని నేను గుర్తించానా లేదా? లోకంలో అనేకమందిని వేధించే ప్రశ్న ఇది. నా భర్తకు మాత్రం ఆ తేడా లేదు. నాకు తెలిసినా, తెలియకపోయినా ఆయనకొకటే. ఆయన వస్తువు తాత్కాలికంగానైనా పరహస్తగత మయింది. మైలపడింది. మైల, శౌచం, పవిత్రం, అపవిత్రం, శీలం, పతనం – ఈ పదాలను బ్రాహ్మణ పురుషు లెంత బలంగా సృష్టించారంటే ఇందులో సత్యాసత్యాల ప్రసక్తే లేదు. విచక్షణే లేదు".

అహల్య ఆగిపోయింది. సీతకు ఇదంతా అర్థమవుతుందా? కానీ సీత ముఖం చూస్తుంటే ఏదో ఆప్యాయత. ఆత్మీయత. ఆమెకు చెప్పాలనిపించడం తనకే ఆశ్చర్యంగా ఉంది. సీత పట్ల తనకీ సోదరీ భావం ఎందుకు?

మాట్లాడటం ఆపిన అహల్యను చూస్తోంది సీత.

"నువ్వీ అరణ్యప్రాంతాలకెందుకొచ్చావు సీతా?"

సీత తన కథంతా చెప్పుకొచ్చింది.

"రాముని వదిలి ఉండలేక ఈ అరణ్యవాసానికి వచ్చావా?" నవ్వింది అహల్య.

సీత సిగ్గుపడుతూనే "ఆయనను వదిలి ఒక్కరోజు కూడా ఉండలేను. ఆయనా అంతే. అందరు మగవాళ్లవంటి వాడు కాదు" అంది.

"మగవాళ్లందరూ ఒకటే సీతా. ముఖ్యంగా భార్యల విషయంలో".

"కాదు. నా భర్త అలాంటివాడు కాదు. సత్యాసత్యాలు విచారిస్తాడు".

"విచారిస్తాడు గదా" వ్యంగ్యంగా అంది అహల్య.

"అంటే –"

"అంటే – విచారణ జరపడమంటే ఏమిటి సీతా? అపనమ్మకమే కదా. అంతకంటే ఏదో ఒక నమ్మకమే నయం కదా".

సీతకు మనసంతా చికాకయింది. ఏమిటీవిడ వితండవాదం.

సత్యమనేదే లేదంటుంది. అదెవరికీ తెలియదంటుంది. తన సంగతి చెప్పదు.

"ఇంతకూ మీ విషయంలో సత్యమేమిటో చెప్పనంటారు!"

"నీ మనసుకు ఏది శాంతినిస్తుందో అది సత్యమనుకో" నవ్వింది అహల్య.

సీత ముఖం వివర్ణమయింది. అహల్య తనను అవమానిస్తోంది. ఈమె గురించి ఎంత ఆలోచించాను. రాముడి మాటలే నిజమేమో. ఈమె సౌశీల్యవతి కాదేమో.

"నాలా మాట్లాడే స్త్రీలను భరించడం కష్టం సీతా. నేను తప్పు చేశానని ఒప్పుకుంటే భరిస్తారు. పాపానికో ప్రాయశ్చిత్తం ఉంటుంది. తప్పు చేయలేదని వాదిస్తే నామీద జాలిపడతారు. అన్యాయంగా దోషం ఆరోపించారని నా పక్షం వహిస్తారు. కానీ నా తప్పొప్పులతో మీకేమిటి సంబంధం? అది విచారించే హక్కు, అధికారం మీకెవ రిచ్చారంటే మాత్రం ఎవరూ సహించరు".

"ఆ అధికారం గౌతమ మహర్షికి కూడా లేదా?" సీతకు అహల్య అంతుపట్టడం లేదు.

"లోకం ఆయనకా అధికారాన్నిచ్చింది. నేనివ్వలేదు. నేనివ్వనంత వరకూ ఎవరూ నా మీద అధికారాన్ని పొందలేరు".

"కానీ ఆయన మిమ్మల్ని పరిత్యజించారుగా".

"పాపం. నన్ను పోగొట్టుకున్నాడు".

"మీరు మాత్రం – ఎన్నేళ్లో శిలలా నిర్జీవంగా బతికారటగా".

"అని మీరనుకుంటున్నారు. ఇన్నేళ్లూ నేను ఈ విశ్వంలో నా అస్తిత్వాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నాను. ప్రపంచం ఏ నీతుల మీదా, ధర్మాల మీదా నడుస్తోందో, వాటికి మూలమేమిటో తెలుసుకున్నాను. నేనెంతో జ్ఞానం సంపాదించాను".

"సత్యాసత్యాలు లేవనడమేనా ఆ జ్ఞానం" సీత వ్యంగ్యంగా, విసురుగా అన్నది.

"సత్యం ఎప్పుడూ ఒక్కలాగే ఉండదనీ నిరంతరం మారుతూ ఉంటుందనీ తెలుసుకోవడమే నేను సంపాదించిన జ్ఞానం".

"సత్యం ఉంది. మారని సత్యం ఉంది. నాపై రాముని ప్రేమ, రాముని మీద నా ప్రేమ సత్యం. ఇందులో అసత్యమేమీ లేదు. దీని ముందు మీరు సంపాదించిన జ్ఞానమంతా కొట్టుకుపోతుంది" ఆవేశంగా అంది.

"అలాగైతే నేను జ్ఞానానికున్న ఆ కోణాన్ని కూడా అర్థం చేసుకుంటాను సీతా".

సీతకు ఆమెతో మాటలు పొడిగించాలనిపించలేదు. ఏదో ఆవేశం. ఆరాటం. వెంటనే రాముని సన్నిధిలోకి వెళ్లిపోవాలనిపించింది.

సీత లేచి అహల్యకు నమస్కరించింది.

అహల్య సీత తల మీద చేయిపెట్టి

"ఎన్నడూ విచారణకు అంగీకరించకు సీతా. అధికారానికి లొంగకు" అని దీవించింది.

సీత ఆ మాటలు భరించలేనిదానిలా అక్కడినించి వడివడిగా వెనక్కు తిరిగి చూడకుండా వెళ్లిపోయింది.

ఆ రాత్రి రాముడితో మామూలు కబుర్లన్నీ చెప్పాక మెల్లిగా అంది సీత.

"నేను అహల్యను చూశాను".

"ఎక్కడ?" అదిరిపడి లేచాడు రాముడు.

"ఎందుకంత కంగారు. జలపాతం దగ్గరకు వెళ్లాను".

"ఒంటరిగానా?"

"ఔను. ఇక్కడకు చాలా దగ్గర. ఎంతో బాగుంది".

"ఒంటరిగా ఎక్కడికీ వెళ్లకు సీతా" ఆందోళనగా అన్నాడు రాముడు.

"సరే వెళ్లను. అహల్య సంగతి చెప్పనివ్వరా?"

రాముడేం మాట్లాడలేదు.

"ఆవిడ మీరన్నట్లు అద్భుత సౌందర్యమూర్తి. చేతులెత్తి నమస్కరించాలనిపించే తేజస్సు. కానీ ఆమె మాటలకు అర్థమే లేదనిపించింది. ప్రపంచంలో సత్యమనేదే లేదనీ, సత్యం నిరంతరం మారుతుంటుందనీ ఏదేదో మాట్లాడింది. నా మనసుకేమీ ఇంపుగాలేవు. చికాకుగా అనిపించింది".

రాముడు మౌనంగా విన్నాడు.

"ఏం మాట్లాడరేం?"

"ఏముంది మాట్టాడటానికి? అలాంటి స్త్రీ మాటలు నీలాంటి నిర్మల హృదయులకూ, అమాయకులకూ అర్థం కావు. పొద్దుపోయింది. పడుకో సీతా".

ఆజ్ఞాపించినట్టే అని తను నిద్రకుపక్రమించాడు.

సీతకు రామునితో తమ సంభాషణ ఆసాంతం చెప్పాలని వుంది. కానీ వినడం రామునికిష్టం లేదని అర్థమైంది.

మళ్లీ మళ్లీ అహల్య మాటలు గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ, చికాకుపడుతూ, అశాంతిగా నిద్రలేని రాత్రిని దాటింది సీత.

ఆ తర్వాత చాలాకాలం పాటు ఆమె అహల్యను మర్చిపోయిందనే చెప్పాలి.

***

ఆ రోజు సీత మనసు ఆనందోద్వేగాలతో నిండిపోయింది. రావణ సంహార వార్త ఆమెకు అందింది. లంక నుంచి విముక్తి కలిగిందనే ఆనందంతో ఆమె ఉప్పొంగిపోయింది. ఎప్పుడెప్పుడు రాముడిని చూస్తానా అని ఆమె హృదయం కొట్టుకు పోతోంది. రాముని చూడగానే తానేమవుతుంది? రాముడే మంటాడు? అతని అనురాగ వీక్షణాలు, ప్రేమ, స్పర్శ, అన్నీ దొరుకుతాయి. ఆనందంతో అవిరామంగా కన్నుల నుంచి నీరు కారుతోంది. లక్ష్మణుడిని దూరాన్నించి చూసి గబగబా ముందుకి నడిచింది సీత.

లక్ష్మణుడిని చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. రావణ సంహారం జరగలేదా? జరగకపోతే లక్ష్మణుడిక్కడికెలా వచ్చాడు? వచ్చినవాడి ముఖంలో ఆనందం లేదేమిటి? విజయ గర్వంతో తలఎత్తుకు రాకుండా దోషిలా తలదించుకున్నాడెందుకు?

"లక్ష్మణా! ఎలా ఉన్నావు?" తనే పలకరించింది సీత. లక్ష్మణుడు మరింత తల దించుకున్నాడు.

"శ్రీరామచంద్రుడు - మీ అన్నగారు - క్షేమమేనా?" ఆ విషయంలో సీతకేమీ సందేహం లేదు. కానీ మరిది ముఖం చూస్తే అది తప్ప ఇంకోమాట రాలేదు.

"క్షేమమే వదినా".

"మరి అలా ఉన్నావెందుకు లక్ష్మణా. నీ ముఖంలో ఆనందమే లేదేం. నన్ను తీసుకురమ్మనేగా అన్నగారు నిన్ను పంపారు. పద వెళ్దాం".

"ఒక విషయం చెప్పాలి వదినా".

సీతకు మతి పోతోంది. ఒక పక్క విజయోత్సాహంతో వానర సైన్యం చేస్తున్న కోలాహలం అశోకవనానికి కూడా వినిపిస్తూనే ఉంది. మరి లక్ష్మణుడు పూర్తిగా పరాజయం పాలైనవాడిలా ఉన్నాడెందుకు?

"శ్రీరామచంద్రుడు నీ శీలపరీక్ష కోరుతున్నాడమ్మా" సీత గిరుక్కున వెనుదిరిగింది. ఆ మాటలు ఆమె మనసులోకి ఇంకేసరికి ఆమె నిలబడలేనిదానిలా నేల మీద కూల బడింది.

"శ్రీరామచంద్రునికేమీ సందేహం లేదు వదినా. కేవలం ప్రజల కోసమే ఈ ఆలోచన. విచారణలో న్యాయమే గెలుస్తుంది. సత్యమే జయిస్తుంది. పరీక్షలో నిలిచి గెలిచిన మీ సౌశీల్యాన్ని అందరూ కొనియాడతారు. రామచంద్రుడు మీతో ఈ మాటలు చెప్పమన్నాడమ్మా"

సీతకు మెరుపులా అహల్య రూపం కన్నుల ముందుకొచ్చింది.

"విచారణ జరపడమంటే ఏమిటి సీతా! అపనమ్మకమే కదా. అంతకంటే ఏదో ఒక నమ్మకమే నయం కదా"

"మగవాళ్లందరూ ఒక్కటే సీతా".

అహల్యకు ఇదంతా ఇలా జరుగుతుందని తెలుసా? రాముడు తన శీలపరీక్షను కోరాడు. ఇంతకంటే చావు నయం కదా. తన కర్మానికి తననొదిలేయడం నయం కదా. ఎందుకు తనకీ అవమానం. ఇంత యుద్ధమూ దీని కోసమా?

యుద్ధం ప్రతాపాల నిరూపణకు. రాముడు తన ప్రతాపం నిరూపించుకున్నాడు. భార్య శీల నిరూపణకు ఎదురుచూస్తున్నాడు. అహల్య చెప్పిన అపనమ్మకమేనా ఇది? అంతకంటే నమ్మి తన చేయి పట్టుకోవడమో, నమ్మక పరిత్యజించడమో నయం కదా. ఏం చెయ్యాలిప్పుడు? సీత మనస్సు అగ్ని పర్వతమయింది.

"అన్నగారిని అపార్థం చేసుకోవద్దమ్మా. రేపు మీ గురించి ఎవరూ ఏమీ అనకుండా జాగ్రత్త తల్లీ. అయోధ్యా నగరానికి మీరు నిప్పులా నడిచివెళ్లాలమ్మా. అన్నగారెంత బాధపడుతున్నారో, విలపిస్తున్నారో మీరూహించలేరమ్మా. ఆయన నిస్సహాయుడమ్మా".

లక్ష్మణుడు రాముని బాధను వర్ణిస్తున్న కొద్దీ సీత హృదయంలో మంటలు తగ్గాయి.

'రామునికేమీ సందేహం లేదు. సత్యమేమిటో తెలుసు. నా మీద నింద రాకుండా, నా కోసమే ఇంత బాధపడుతున్నాడు. నేనెలా స్పందిస్తానోనని కుమిలి పోతున్నాడు. తమ మధ్య ఇది సృష్టించగల అగాధం తల్చుకుని కంపించిపోతున్నాడు'.

రాముడిని ఓదార్చడానికి సిద్ధమైపోయింది సీత.

ఆయన నిస్సహాయుడు. బలహీనుడు. ఎవరి ముందు? రావణుని ముందు కాదు. లోకం ముందు. లోకం అంటే అది చెప్పే నీతి సూత్రాలు. ధర్మ శాస్త్రాలు. మళ్లీ అహల్య మాటలు గుర్తొచ్చాయి సీతకు.

"శౌచం, మైల, పవిత్రం, అపవిత్రం, శీలం, పతనం – ఈ పదాలనూ, భావనలనూ బ్రాహ్మణ పురుషులెంత బలంగా సృష్టించారంటే ..."

ఆ బలం ముందు రామబాణం వీగిపోతుంది. బ్రహ్మాస్త్రం బలహీనమవుతుంది. రాముడిని ఆదుకోవాలి. రక్షించాలి లోకం నుంచి. కన్నీరు తుడవాలి. బలం ఇవ్వాలి. అది తను తప్ప మరింకెవ్వరూ చెయ్యలేరు.

"లేదు అహల్యా. రాముడికి అపనమ్మకం లేదు. నా రాముడు అందరు మగవాళ్ల వంటివాడు కాదు. ఇది సత్యం. నేను నీకు నిరూపించలేకపోవచ్చు. లోకం ఇది సత్యమని అంగీకరించకపోవచ్చు. కానీ ఇది నాకు సత్యం".

అహల్య ఈ మాట కూడా అన్నది కదూ –

"ఎవరి సత్యం వారిది. సత్యాసత్యాలను నిర్ణయించగల శక్తి ఈ లోకంలో ఎవరికైనా వుందా?"

అహల్యా – ఎందుకీ మాటలు మాట్లాడావు? నీ మాటలు నాకిప్పుడు ఒకరకంగా అర్థమవుతున్నాయి. అది సరైన అర్థమేనా? చెప్పేవారెవరు?

సీత తలబద్దలవబోతుంటే పట్టుకున్నట్టు తలను గట్టిగా పట్టుకుంది.

ఆ ఆలోచనలు తర్వాత. ముందు రాముడిని చూడాలి. తను ధైర్యంగా పరీక్షనెదుర్కోవాలి.

సీత లేచి నిలబడింది. పమిట కొంగుతో ముఖం శుభ్రంగా తుడుచుకుంది.

"పద లక్ష్మణా. మీ అన్నగారి దగ్గరకు వెళ్దాం. ఆ పరీక్ష ఏమిటో చూస్తాను".

సీత నోటి నుంచి బలంగా, ధైర్యంగా, ఒక విశ్వాసపూరిత నిర్ణయంలా వెలువడిన ఆ మాటలు విని లక్ష్మణుడు ఆశ్చర్యంగా తల ఎత్తాడు.

సీత భూపుత్రి అని అతనికెవరో చెవిలో చెప్పినట్లనిపించింది.

***

అయోధ్యకి వచ్చిన తర్వాత కూడా సీత అహల్యను మర్చిపోలేకపోతున్నది. అంతఃపురంలో అడుగుపెట్టినపుడే సంకోచం. అత్తగార్లు ముగ్గురిలో ఎవరు ఈ శీలపరీక్ష గురించి ప్రస్తావించినా తను భరించగలదా?

కౌసల్య సీతను హృదయానికి హత్తుకుని "నా కోడలు శీలవతి" అని కన్నీరు కారుస్తుంటే సీత హృదయంలో ఏదో గట్టిదనం, ఇనపతనం ప్రవేశించినట్లయింది. తన కోడలు శీలవతా కాదా అన్న సందేహం వచ్చి శీలవతి అని నిర్ధారించుకుందా! ఆమె అహల్య గురించి కూడా అలాగే అనుకుంది.

"నీ మనసుకి ఏది శాంతినిస్తుందో అదే సత్యం సీతా" అన్నది అహల్య. అత్తగారు అలాగే అనుకుందా లేక తనను నమ్మిందా?

ఇవి జవాబు లేని ప్రశ్నలు. ఎవరినీ అడగలేదు. ఈ విషయం తనతో ఎవరూ నేరుగా మాట్లాడరు. రాముడు ఏమీ జరగలేదన్నట్లే ప్రవర్తిస్తున్నాడు. అతని ప్రేమలో ఏమీ తేడా లేదు. ముందున్న అనురాగమే. అహల్య తన గురించి ఏమనుకుంటుంది. నవ్వుతుందా? "ఎన్నడూ విచారణకు అంగీకరించకు సీతా" అన్నదామె. తను అంగీకరించింది. అది తన కోసం కాదు రాముని కోసం అంటే అహల్య నమ్ము తుందా? అర్థం చేసుకోగలుగుతుందా? ఆమె జ్ఞాని. తప్పకుండా అర్థం చేసు కుంటుంది. సీతకు అహల్యను కలవాలనే కోరిక రోజురోజుకూ పెరిగిపోతోంది.

ఈ విషయం గురించి అహల్యతో మాట్లాడగలిగినట్లు తను ఎవరితోనూ మాట్లాడ లేదు. మాట్లాడక పోతే తన మనసు మరింత బండగా మారడంమానదు.

సీత గర్భవతి అని తెలిసి అంతఃపురమంతా వేడుకలు చేసుకుంటున్న రోజున కూడా సీత అహల్యనే తల్చుకుంటూ గడిపింది.

"గర్భవతులకు ఏవో కోర్కెలుంటాయట. వాటిని తీర్చాలట. అమ్మ నీ మనసులోని కోరిక కనుక్కోమని మరీ మరీ చెప్పింది సీతా".

రాముడికి తన మనసులో కోర్కె, అహల్యను కలిసి మాట్లాడాలనే కోరిక చెప్పాలనిపించి నిగ్రహించుకుంది సీత. రాముడు బాధపడతాడు. అతనికి ఇష్టం ఉండదు. కానీ ఈ కోరిక తీరకుండా ఉండటం, తన మనసుకీ, ఆ మనసు ప్రభావం పడబోయే తన గర్భస్థ శిశువుకీ మంచిది కాదు.

"నాకు అరణ్య విహారం మీద మనసు పోతోంది రామా. మనిద్దరం కలిసి చూసిన ఆ మున్యాశ్రమాలు, ఆ నదీ తీరాలు, ఆ అడవుల అందాలూ మళ్లీ ఒకసారి చూడాలని వుంది".

"అలాగే. అదేమంత పెద్దకోరిక. తప్పకుండా వెళ్దాం".

సీతకు చెప్పలేని ఉద్వేగం. అంతలోనే భయం. ఎందుకు తనీ పని తలపెట్టింది? అహల్యతో మాట్లాడితే తన అశాంతి పెరుగుతుందే గాని తగ్గదు. కావాలని కొని తెచ్చుకుంటుందా? లేదు. ఇప్పుడు తనకు అహల్య మాటలకు చికాకుపడకుండా వుండగల అనుభవం వచ్చింది. ఎలాంటి అనుభవం! ఆమె లోతైన అర్థంతో మాట్లాడే మాటలు విని ఆలోచిస్తే గాని తన మనసుకు పరిపూర్ణమైన శాంతి దొరకదు. తన మనసుని ప్రశాంతపరచగల శక్తి ఒక్క అహల్యకే వుంది.

రాముడితో కలిసి వెళ్లినా ఏదో ఒక సమయంలో తనొక్కతే వెళ్లి అహల్యను కలుసుకుంటుంది.

సీత మనసులో క్రమంగా సంతోషం నిండింది. తనకు ప్రియమైన స్నేహితురాలిని కలుసుకోబోతున్నట్లు కుతూహలంతో, ఆనందంతో వికసించిన సీత ముఖం చూసి రాముడూ ఆనందించాడు.

అరణ్య సందర్శనంతో అంతా మామూలవుతుంది. సీత లంక నుంచి కాక అరణ్యం నుంచి అయోధ్యకు తిరిగివస్తే ఎంతో బాగుండేది. అలా జరగలేదు. మళ్లీ ఇప్పుడా అవకాశం వచ్చింది. అరణ్యం నుంచి వచ్చిన సీత తనకు సుపుత్రుడిని ఇస్తుంది. దాంతో అంతా మారిపోతుంది. సీతకూ తనకూ మధ్య ఏర్పడిన సన్నని తెర తొలగిపోతుంది.

రాముడు ఆ రాత్రి అరణ్యవాసంలో సీత సరసన నిద్రించినంత నిశ్చింతగా నిద్రించాడు.

***

రాముడు తనతో పాటు అరణ్య సందర్శనానికి రావడం లేదని తెలిసి సీతకు మరింత నిశ్చింతగా అనిపించింది. అహల్యతో ఎంతసేపైనా గడపవచ్చు. మనసు నంతా కడిగేసుకోవచ్చు.

ఆనందంగా రథం ఎక్కుతున్న సీత లక్ష్మణుని ముఖం చూసి ఆశ్చర్యపోయింది.

"లక్ష్మణా! ఆరోగ్యం బాగోలేదా? నువ్వెందుకు, శత్రుఘ్నునికి ఈ పని చెప్పక పోయావా?" అంది.

లక్ష్మణుడు మాట్లాడకుండా రథం ఎక్కి గుర్రాలను అదిలించాడు. సీత తను వెళ్లాలనుకున్న జలపాత ప్రాంతపు గుర్తులు చెప్పింది. లక్ష్మణుడు ఇంకా చాలాముందే, అరణ్యం దట్టం కాకముందే రథం ఆపాడు.

***

నిండు గర్భవతి సీతను వాల్మీకి ఆదేశంతో ఆశ్రమ వాసులంతా అపురూపంగా చూస్తున్నారు.

సీత ఘనీభవించిన గంగానదిలా ఉంది. వాల్మీకి సీతను చూసి ఆలోచిస్తున్నాడు.

ఏం చేస్తే ఈమె ప్రశాంతంగా ప్రసవానికి సిద్ధమవుతుంది.

సీతనే అడిగాడు. "నీకు కావలసిందేమైనా వుంటే సందేహించకుండా చెప్పు తల్లీ" అని.

"నాకు అహల్యను చూడాలని వుంది" సీత సూటిగా వాల్మీకి ముఖం చూస్తూ అడిగింది.

వాల్మీకి ఒక క్షణం నివ్వెరపోయి తేరుకుని

"అలాగే చూద్దువుగాని సీతా. ఆమె నీకు శాంతి నివ్వగల సమర్థురాలే. కబురు పంపుతాను" అన్నాడు.

రెండు రోజులపాటు సీత మరో తలపు లేకుండా ఎదురు చూసిన తర్వాత అహల్య వాల్మీకి ఆశ్రమానికి వచ్చింది.

"బాగున్నావా సీతా" పక్కనే కూర్చుని సీత చేతులు పట్టుకుని ప్రేమగా అడిగింది అహల్య. సీత అహల్య ఒడిలో తలపెట్టుకుని వెక్కివెక్కి యేడ్చింది.

"ఊరుకోమ్మా. అంత దుఃఖం ఈ సమయంలో కూడదు" సీత వీపు నిమురుతున్న అహల్య కళ్లల్లో సన్నటి నీటి పొర. సీత తనివిదీరా యేడ్చి "ఇప్పుడు నా మనసు హాయిగా ఉందక్కా. రావణ సంహారం జరిగినప్పటి నుంచీ నా మనసు క్రమంగా గడ్డకట్టింది. నిన్ను చూడగానే, నీ స్నేహ స్పర్శలో అది కరిగిపోయింది. ఇపుడు మళ్లీ నా మనసు పూర్వంలా మెత్తగా వుంది" అంది.

చాలాసేపు ఇద్దరూ మౌనంగానే మాట్లాడుకున్నారు.

"సత్యాసత్యాల గురించి నీ మాటల అర్థం ఇపుడు తెలిసిందక్కా".

"జ్ఞానసంపాదనకు అనుభవాన్ని మించిన మార్గం మరొకటి లేదమ్మా".

"నేను విచారణకు సిద్ధమయింది కేవలం రాముని కోసమే. నా కోసం కాదు".

"అది నాకు తెలియదా?"

"కానీ మళ్లీ - ఇది ఎప్పటికీ యిలా వెంటాడుతుందా?"

"రాముని కోసం కాక నీకోసం నువ్వు నిర్ణయాలు తీసుకునేవరకూ యిది నిన్ను వెంటాడుతూనే వుంటుంది సీతా. నువ్వున్నావు. బాధ అనుభవిస్తున్నావు. ఎవరి కోసమో అనుభవిస్తున్నావని అనుకుంటున్నావు. ఎవరి కోసమో కర్తవ్యాన్ని పాలించావని అనుకుంటున్నావు. నీ ధైర్యం, మనో నిబ్బరం అన్నీ పూర్తిగా యితరులకిచ్చావు. నీ కోసం యేం మిగుల్చుకున్నావు?"

"నేనంటే యేమిటక్కా? నేనెవరిని?"

నవ్వింది అహల్య.

"మహా మహా మునులు, వేదాంతులు ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం వెదకడంలో జీవితాలకు జీవితాలే గడిపేస్తున్నారు. నువ్వంటే నువ్వే. శ్రీరాముని భార్యవు మాత్రమే

కాదు. అంతకు మించినది, అసలైనది నీలో వుంది. అదేమిటో తెలుసుకోవాలని స్త్రీల కెవరూ చెప్పరు. పురుషుల అహం ఆస్తులలో, ప్రతాపాలలో, విద్యలో, కులగోత్రాలలో వుంటే స్త్రీల అహం పాతివ్రత్యంలో, మాతృత్వంలో వుంటుంది. ఆ అహంకారాన్ని దాటాలని స్త్రీలకెవరూ చెప్పరు. విశాల ప్రపంచంలో తాము భాగమని వారు గుర్తించరు. ఒక వ్యక్తికి, ఒక ఇంటికి, ఒక వంశ గౌరవానికి పరిమితమవుతారు. అహాన్ని జయించడం పురుషులకు ఆధ్యాత్మిక గమ్యమవుతుంది. అహాన్ని పెంచుకోవడం, ఆ అహంలోనే కాలి బూడిదై పోవడం స్త్రీల గమ్యమవుతుంది. సీతా – నువ్వెవరో, నీ జీవితగమ్యమేమిటో తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించు. అది అంత తేలిక కాదు. కానీ ప్రయత్నం ఆపకు. చివరకు తెలుసుకుంటావు. నీకా శక్తి వుంది. శ్రీరామచంద్రుడిని కాపాడగలిగినదానివి నిన్ను నువ్వు కాపాడు కోలేవా – ఇదంతా ఎందుకు జరిగిందని విచారించకు. ఇది నీ మంచి కోసమే, నిన్ను నువ్వు తెలుసుకునే క్రమంలో భాగంగానే జరిగింది. ఆనందంగా ఉండు. ఈ ప్రకృతిని, సకల జీవరాశి పరిణామ క్రమాన్నీ పరిశీలించు. అందులో నిరంతరం జరిగే మార్పుని గమనించు. అరణ్యంలో ఆశ్రమాలే కాదు. అనేక జాతుల ప్రజలున్నారు. వాళ్ల జీవితాలు గమనించు. ఈ మొత్తం ప్రపంచంలో నువ్వున్నావు. ఒక్క రామునికే కాదు".

అహల్య మాటలు మృణ్మయనాదంలా ధ్వనిస్తుంటే సీత శ్రద్ధగా వింటోంది.

"నీకు మాతృత్వం అనుభవమవబోతోంది. దానిని కూడా ఆనందించు. ఏ కోరికలూ, ఆశలూ పెంచుకోకుండా లేడి పిల్లలను పెంచినట్లు నీ పిల్లలను పెంచు".

సీతకు లోపలెక్కడో అణిగివున్న మాతృత్వ భావన పెల్లుబికింది. అప్రయత్నంగా ఆమె చేతులు ఆమె గర్భాన్ని తాకాయి. ఆమె కళ్లల్లో ప్రేమ కాంతి నిండి అవి జీవంతో తొణికిసలాడాయి.

మరునాడు ఉదయం అహల్య ప్రయాణమైంది.

సీత ముఖంలో కాంతి చూసి వాల్మీకి నిశ్చింతుడయ్యాడు.

అహల్యను ఆలింగనం చేసుకుంది సీత.

"సీతా! నా విషయంలో సత్యమేమిటో చెప్పమంటావా?" అడిగింది అహల్య.

"వద్దక్కా. యేదైనా ఒక్కటే. దానికే అర్థమూ లేదు".

అహల్యను సగౌరవంగా సాగనంపింది సీత.

❊❊❊

రాముడు పుత్రులను అక్కున చేర్చుకున్న ఆనందంతో మైమరచి పోయాడు.

పుత్రులను వారసులుగా అంగీకరించిన రాజ్యం సీతను తన పట్టమహిషిగా అంగీకరించదా? ఇక ఆ తర్వాత తనెవరినీ లెక్కచెయ్యదు.

అయోధ్యకు రమ్మని సీతకు కబురు పంపాడు.

ఆ కబురు విన్న సీతకు ఎలాంటి ఉద్వేగమూ లేదు. గత పన్నెండేళ్లుగా ఆమె ముఖంలో పెరుగుతున్న ఆనందపు వెలుగు అణుమాత్రం తగ్గలేదు.

చిరునవ్వుతో రాముని అభ్యర్థనను తిరస్కరించింది.

"నీ పిల్లలను వదిలి నువ్వుండగలవా సీతా" మరో కబురు అయోధ్యనుంచి ఆశ్రమానికి వచ్చింది.

సీత ఈ అస్త్రంతో పరాజితురాలవుతుందనుకున్నాడు రాముడు.

"ఆ పిల్లలు నా పిల్లలు మాత్రమే కాదు రామా. ఈ విశ్వంలోని అనంత ప్రాణశక్తి ప్రతీకలు. వారు విశ్వానికంతా చెందినవారని నేను తెలుసుకున్నాను. వాళ్లూ, మీరూ, వాళ్లు అయోధ్యకు చెందిన వారనీ, సూర్యవంశానికి వారసులమనీ నమ్ముతున్నారు. మీ నమ్మకం ప్రకారం మీరు నడుచుకోండి".

"మరి నువ్వేమవుతావు సీతా – భర్తా, పిల్లలూ లేక" –

"నేను భూపుత్రిని రామా! నన్ను నేను తెలుసుకున్నాను. ఈ విశ్వమంతా నాదే. నాకు లేనిదేమీ లేదు. నేను భూపుత్రిని".

గంభీరంగా, స్థిరంగా పలికిన ఆ వాక్కులకు నిరుత్తరుడయ్యాడు రాముడు.

సీత సహాయం లేని రాముడు జీవితంలో మొదటిసారి ఓటమిని రుచి చూశాడు. బయటి నుంచి వచ్చే అధికారానికి లొంగని సీత, తన లోపల తన మీద తనకున్న అధికారపు శక్తిని మొదటిసారి సంపూర్ణంగా అనుభవించింది.

ఆదివారం ఆంధ్రజ్యోతి, 5 ఫిబ్రవరి, 2006